

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVI, broj 13

31. ožujka 2016.

cijena 200 Ft

**25. obljetnica osnivanja
Igrokazačkoga
društva Hrvatskoga Židana**

Foto: Timea Horvat

4. – 5. stranica

Santovo – školsko natjecanje

6. stranica

Mohač – županijsko natjecanje

7. stranica

Iz martinačke škole

12. stranica

Komentar

Komedija kad leži na srcu

Čiji žitak nije pun brigov, boli, strahov i zabrinutosti, gdo se ne bi veselio tomu, ako bi sve poteškoće, tarhete mogao podiliti s nekim, ako bi u radosti našao partnera, partnericu i ako bi dobru vist veljek znao povidati peršoni, ka je srcu draga. Gdo ne bi volio pripadati jednoj familiji, društvu i zajednici, u kojoj će se skupno zalaganje, marljivost i trud zapisati u srca drugih, u kojoj nesebično djelovanje će svaki put izazvati priznanje, smih i uspjeh. To je sve karakteristično za petrovisku, a i židansku kazališnu grupu ke su jur jedan frtalj stoljeća peldodavni borci za hrvatski jezik, nositelji i čuvari teatarske umjetnosti, iako samo na amaterskoj razini, iako samo na jeziku naroda. Zvana toga su oni i stalna želja gradišćanske publike, ka spolom iskazuje žedju za kazališnim doživljajem. I onda skoču u kip petroviski, židanski i najnovije i koljnofski glumci ki imaju talentiranost i šikanost sipati dobru volju, pretvoriti se i maskirati se za onoga za koga se nek kanu med kulisami i paradirati s riči, mimikom i gesti, blefirati u sjajni i nezgodni situacija, ako je pak potribno krasti, lagati i varati da na kraju seoski mražnjak zadobene svoju kaštigu, a dobri ljudi se nagrađuju. A nagradu, priznanje, odličje i pohvalu zaslužuju oni, ki na se zamu nešto već, nešto drugačije nek obični ljudi, i ki su pripravni nešto više ofrovati za takozvane skupne interese. I svi znaju od prvoga do zadnjega člana, zašto im je vridno to činiti. Za tremu dobiti aplauz, u društvu zeti i dati poštovanje i ljubav, za ulogu zavriditi čestitke, za hrvatsku predstavu novo znanje, otkrivanje staroga kinča, iz prošlosti spašene stare riči i izraza, a za uspješnim nastupom mirnu i krasnu ćut, bome, izazov je riješen. U svemu tomu je kopča i naglasak na hrvatskom, a onda ide duša, srce, i publika, jer prez nijednoga elementa ne bi mogli tolikokrat skupaspraviti, a i pozvati naši glumci drugu stran i darovati igru sudbine. Zahvaljujući tomu, moremo na ovi prostori dva i pol desetljeća ponosno tvrditi, komedija svim nam leži na srcu. A zato se imamo i dužni smo zahvaljivati našim familijarnim amaterskim kazališnim grupam, jer dokle nje imamo, nismo u javnosti zgubili smisao za humor i moremo svidočiti smišnim, nepredvidjenim i šalnim situacijam, uživajući u našem seoskom teatru. Za te prijatelje, poznanike darovitoga srca ja sad izvan scene prosim od Boga (malo sebično i za moju radost), još čuda ljet zdravlja i sriće ter jaku volju da i dalje ostanu u zajedničtvu ko im vjerojatno pruži i dodatne miline na komedijaškom putu.

Tiho

Glasnikov tjedan

Kao i svake godine, tako je i 2016., 27. ožujka, obilježen Svjetski dan kazališta. Toga smo dana slavili i Uskrs. Nehotice sam se sjetila i pečuškoga Hrvatskog kazališta i kalvarije oko njega u nadi njegovoga skorig uskrnuća. I nisu kazalištarci ovih preduskrasnih dana, po domovima kulture, igrali uskrnuće, nego Porođenje. Vrtim u ruci pozivnicu za premijeru koja će biti 1. travnja u pečuškome Narodnom kazalištu. Bit će to premijera dramske predstave Boje i godine, prema istoimenom romanu Margit Kaffke, u prilagodbi osječkoga književnika Josipa Cvenića, u pečuškome Narodnom kazalištu jer Hrvatsko

Hrvatsko kazalište već dvije godine nema svoju matičnu kuću. O tome se malo govori, bar javno, i malo razglaba bar javno, tek onako usput. Tako se govori da se ovih dana ipak nabavilo preostalih dvjestotinjak milijuna forinti kako bi se napokon moglo svečano predati novo pečuško Hrvatsko kazalište. Valjda do kraja ove godine!?

kazalište već dvije godine nema svoju matičnu kuću. O tome se malo govori, bar javno, i malo razglaba bar javno, tek onako usput. Tako se govori da se ovih dana ipak nabavilo preostalih dvjestotinjak milijuna forinti kako bi se napokon moglo svečano predati novo pečuško Hrvatsko kazalište. Valjda do kraja ove godine! Mnogo je pitanja koja mi se vrmaju u glavi. Grad Pečuh vlasnik je poduzeća Hrvatsko kazalište Pečuh (Pécsi Horvát Színház nonprofit Kft.) Poduzeće ima ravnatelja i tročlani Nadzorni odbor. Zaposlenike. Ono je i narodnosna ustanova. Jedini «hrvatski teatar» izvan matične domovine Republike Hrvatske.

Svake se godine 27. ožujka u tisućama kazališta širom svijeta čita međunarodna poruka. Toga je dana običaj da se pročitaju poruke pred početak predstave, međunarodna poruka i nacionalna poruka, obje ili samo jedna, u cijelosti ili djelomično, kako izabere samo kazalište.

Međunarodnu poruku za Svjetski dan kazališta 2016. pisao je poznati ruski kazališni redatelj Anatolij Vasiljev, a prevela ju je s ruskoga Irena Lukšić. Vasiljev se zapitkuje: „Je

li kazalište potrebno? Pitaju se tisuće u kazalište razočaranih profesionalaca i milijuni ljudi umorni od njega. Što će nam ono? U vrijeme kada je pozornica tako malo važna u usporedbi s gradskim trgovima i teritorijima država na kojima se odigravaju prave tragedije iz stvarnog života. Što nam je ono? Pozlaćene lože, baršunasta sjedala, prljave kulise, neprirodni glasovi ili obratno – crne kutije zaprskane

blatom i krvlju, s hrpom razjarenih golih tijela. Što nam ono može reći? Sve! Kazalište može reći sve. I kako žive bogovi na nebu, i kako se zatvorenici muče u jamama, i kako strast oplemenjuje, i kako ljubav razara, i kako

je dobar čovjek nepotreban, i kako vlada prijevara, i kako ljudi žive u stanovima, a djeca u izbjegličkim logorima, i kako se vraćaju u pustinju, i kako se s najmilijima rastaju, kazalište može pričati o svemu.

Teatar je bio i ostat će zauvijek. I sad, u ovih 50 – 70 sljedećih godina, on je osobito potreban. Jer od svih javnih umjetnosti jedino je kazalište nešto što ide iz usta u usta, iz očiju u oči, iz ruke u ruku i iz tijela u tijelo. Nije mu potreban posrednik, između čovjeka i čovjeka prozorna je strana svijeta, ne jug, ne sjever, ne istok i ne zapad – ono je samo za sebe svijet koji svijetli na sve četiri strane, i izravno ga prepoznaje svaki neprijateljski ili prijateljski čovjek.

Kazalište je nužno različito. I od različitih drugih i mnogih – arhaične forme teatra bit će tražene prije svega. Teatar ritualnih forma ne smije biti suprotstavljen teatru civiliziranih naroda. Svjetska kultura se uškopljuje, „kulturalna informacija“ zamjenjuje jednostavne stvari i susret s njima. Teatar je otvoren. Ulaz je slobodan.

Dovraga gadgeti i kompjutori – idite u kazalište, zauzmite redove u parteru i ložama, pažljivo slušajte riječ i gledajte žive slike – pred vama je teatar, ne podcjenjujte ga i ne propuštajte u svom užurbanom životu.

Kazalište je potrebno svakojako. Samo jedno kazalište nije potrebno – to je teatar političkih igara, teatar političke mišolovke, teatar političara i teatar politike. Teatar svakodnevnog terora – osobnog i kolektivnog, teatar leševa i teatar krvi na trgovima i ulicama, u metropolama i provinciji, među religijama i narodima.”

Branka Pavić Blažetin

HDS-ovi kampovi u Vlašićima

Hrvatska državna samouprava 2016. godine priređuje četiri državna kampa hrvatskoga jezika i kulture u Vlašićima na otoku Pagu. Tri osnovnoškolska i jedan srednjoškolski. U osnovnoškolskim kampovima mogu sudjelovati učenici škola u kojima se predaje hrvatski jezik u dvojezičnoj nastavi i učenici škola u kojima se hrvatski jezik predaje kao predmet ili u kružoku. U ovim kampovima mogu sudjelovati učenici od 5. do 8. razreda, a i učenici koji su završili 4. razred već imaju pravo prijave. Učenike prijavljuju isključivo njihove škole. Cijena je boravka u kampu za učenike 30 000 forinta (udio troškova kampa: smještaj, hrana i putovanje) koje učenici trebaju uplatiti nakon njihove prijave do 11. travnja 2016. svojim nastavnicima. Uz to trebaju uplatiti cijenu izleta u vrijednosti od 200 kuna do polaska u kamp.

Prvi će kamp biti od 19. do 26. lipnja, a u njemu će sudjelovati osnovnoškolci iz dviju dvojezičnih škola: HOŠIG – Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom iz Budimpešte te HŠ „MK“ – Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom „Miroslav Krleža“.

Drugi državni kamp hrvatskoga jezika i kulture u Vlašićima na otoku Pagu bit će od 26. lipnja do 3. srpnja, a u njemu mogu sudjelovati učenici iz ovih škola: Salanta, Šikloš, Šeljina, Lukovišće, Barča, Izvar, Zala, Gradišće.

Treći državni kamp hrvatskoga jezika i kulture u Vlašićima na otoku Pagu bit će od 3. do 10. srpnja, a u njemu će sudjelovati učenici iz škola u Bačkoj i Baranji. Prijaviti se mogu samo škole gdje se predaje hrvatski jezik ili ustanove koje organiziraju nastavu hrvatskoga jezika. Učenik mora biti uključen u nastavu hrvatskoga jezika (predmetna nastava, kružok). Učenik je sposoban saobraćati komunicirati na hrvatskom jeziku. Ako sudjeluje učenik koji ne udovoljava kriterijima, njegova se škola (ustanova) isključuje iz mogućnosti sudjelovanja iduće godine.

Četvrti državni kamp hrvatskoga jezika i kulture bit će organiziran za srednjoškolce u Vlašićima na otoku Pagu od 12. do 19. lipnja. U njemu mogu sudjelovati učenici srednjih škola. Cijena je boravka u kampu za učenike 30 000 forinta (udio troškova kampa: smještaj, hrana i putovanje) koje učenici trebaju uplatiti nakon njihove prijave. Cijenu izleta 200 kuna nastavnici trebaju pokupiti do polaska u kamp. Učenici se mogu prijaviti samo kod svojih nastavnika (HOŠIG, MK) ili kod svojih narodnosnih samouprava. Prijavnicu treba ispuniti i ovjereno poslati. Učenik treba biti član hrvatske zajednice, treba govoriti hrvatski.

SIGET – U sigetskoj glazbenoj školi «Leó Weiner» 17. ožujka priređen je zajednički koncert glazbenih pedagoga dviju glazbenih škola: sigetske i slatinske. Koncert je prigodnim riječima otvorio veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Gordan Grlić Radman. Siget i Slatina gradovi su prijatelji, a dvije škole ostvarivale su suradnju i u sklopu prekograničnoga projekta IPA.

Odluka u prvome krugu

Obavijest o potpori narodnosnim samoupravama za obavljanje javnih zadaća

Sukladno stavku 2. članka 5. Vladine Uredbe broj 482/2012 od 29. prosinca, Fond za podupiranje ljudskih resursa ovih je dana objavio popis sjednica zastupničkih vijeća i bodove vrednovanja u I. krugu za utvrđivanje potpore mjesnim i područnim (županijskim) narodnosnim samoupravama za obavljanje javnih zadaća za 2016. godinu. Popis sjednica i dodijeljenih bodova dostupan je na internetskim stranicama www.emet.gov.hu (http://www.emet.gov.hu/hatter_1/nemzetisegi_onkormanyzatok_feladat-alapu_tamogatasa2/).

Podsjetimo kako je uvjet za dodjelu dodatne potpore za obavljanje javnih zadaća dostavljanje najmanje četiriju zapisnika sjednica od prethodne godine i javne tribine, ako ona nije održana u okviru neke od godišnjih sjednica. U roku od 15 dana od objavljivanja popisa sjednica i na temelju vrednovanja dodijeljenih bodova u prvome krugu, narodnosne samouprave mogu dostaviti svoje dokumentima potkrijepljene primjedbe podupiratelju, koji će najkasnije do 15. travnja objaviti konačni broj dodijeljenih bodova i iznos potpore.

Podupiratelj će putem državne riznice doznačiti potporu u dva obroka: prvi do 15. travnja, a drugi do 15. kolovoza. Prema objavljenom vrednovanju u prvome krugu, od 111 mjesnih hrvatskih samouprava četiri nije udovoljilo narečenim uvjetima, a od sedam županijskih jedna. Najuspješnije mjesne hrvatske samouprave s najvećih sto bodova jesu Harkanj, Kozar, Gara, Keresstur i Kaniža, s više od 90 bodova jesu još Martinci, Koljnof, Salanta, Gornji Četar, Narda, Serdahel. Od županijskih najuspješnija je Zalska hrvatska samouprava s najviših 100, Šomođska s 93, a Hrvatska samouprava Baranjske županije nije udovoljila.

Stipan Balatinac

BUDIMPEŠTA, PEČUH – U okviru kulturnih i športskih aktivnosti Odbora za mladež i sport, Hrvatska će državna samouprava u subotu, 16. travnja 2016. godine, u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže prirediti IX. Hrvatski državni malonogometni kup. U suradnji sa županijskim hrvatskim samoupravama sastavljaju se momčadi, mogući sudionici kupa, koji prijavu za spomenuti športski susret trebaju poslati najkasnije do 31. ožujka 2016. godine na HDS-ovu adresu (1089 Budapest, Bíró Lajos u.24) ili e-poštom (muity.hrsamouprava@chello.hu). Organizatori predlažu da ukupan broj članova momčadi ne bude više od deset osoba jer se igra na malom terenu u sustavu pet igrača i jedan vratar, dob igrača nije ograničena, najviši je broj pratitelja pet osoba. Igrat će se utakmice u trajanju 2 x 10 minuta. Svaka županija na Kup može poslati jednu momčad. Hrvatska državna samouprava snosi troškove prehrane i putne troškove mikrobusa za 15 osoba. Igrači trebaju biti članovi hrvatske zajednice, koji govore hrvatski jezik, a nakon utakmica slijedi večera i druženje.

Srebrna obljetnica židanskoga hrvatskoga teatra

„Veseli smo i gizdavi da smo 25 ljet doživili!”

Za lanjskim srebrnim svečevanjem hrvatskoga amaterskoga igrokazanja u Petrovom Selu, ljetos su nas i Židanci pozvali na nediljno slavlje, 13. marcijuša, da skupa se spomenemo na početak i još jednoč doživimo šalne minute iz raznih kusićev ki su razveselili ne samo domaću nego i gradišćansku publiku minulih 25 ljet. Rodjendansko slavlje pred nabito punim kulturnim domom ponovo nam je nudilo razlog za veselje, smijanje, a i hvalodavanje da smo uprav mi, Gradišćanski Hrvati, ti srićnici ki na vlašćem tlu još i tri hrvatska društva imamo ka smatraju da u teatru (a većinom i u svoji domi) je hrvatska rič sveta i ka društva u svakoj kazališnoj sezoni nam daruju nove igrokaze. Jedan od glavnih židanskih junakov Joško Ravadić ovput je glasno mogao izreći: „Veseli smo i gizdavi da smo 25 ljet doživili!”

– Dvadeset i pet ljet je dost dugi period u žitku jednoga človlka, a u žitku jednoga društva, i to hrvatskoga igrokazačkoga društva, još duži. Čuda ča se dogodilo, prikazali smo dvanaest velikih igrokazov, a bilo je nekoliko šalnih večerov i sa skeči. Na pozornici je, prilikom 25 ljet, igralo sve skupa 57 kazalištarcev. Naši ljudi su svenek od srca igrali, pravoda svi imamo svoje skrbi, ali oni su vjerno pohadjali probe, učili tekste i neumorno su putovali na nastupe, jer i toga je bilo dost, po broju gvišno prik 130 – je povidala pri uvodu srebrnoga jubileja Jadranka Tot, redateljica i pe-ljačica grupe, ka je istaknula imena onih ki su od prve ekipe i danas na židanskoj pozornici: Marija Kolnhofer, Eva Domnanović, Joško Ravadić, Ivan Pantoš i Zoltan Keresteš. Med njimi trimi, Eva, Marija i Joško, prez pauze su nastupali u svakom igrokazu. Med šalnim prizori su preštane rečenice iz člankov, ke su objavljene o društvu u minulom periodu u županijski novina Vas Népe i Hrvatski novina u Austriji, a po količini prez sumlje je pohvala i pažnja najveć pripala Židancem u našem listu, Hrvatskom glasniku. Tako smo iz hištorijskoga pregleda doznali da idejni otac utemeljenja kazališnoga društva je bio mjesni farnik Štefan Dumović i njegova pomoćnica, kantoriga Žužana Horvat, ki su i skupazvali ljude 1990-ih ljet i tako je prvi igrokaz insceniran od autora Joška Weidingera, pod naslovom «Sluga Pišta i tri zaručnjaki». Ljeto 1991. takaj je Weidingerova komedija, «Vitezi granice, žene i druge poteškoće», donesla velik uspjeh i petnaest nastupov od Kemlje do Frakanave. U 1992./93. kazališnoj sezoni pod redateljskom palicom književ-

nice i profesorice Matilde Bölcs je odigrana još jedna komedija «Krojač pod stolom ili brat Martin vrači betežna hištva». Ljetodan kasnije je jur Zita Horvat dirigirala amaterske glumce i redom su zavježbani kusići frakanavskoga pisca «Na znanje se daje», «Načelnik u stiski». Potom je došla devetljetna pauza kad se nije znalo zapravo, će li se moći još jednoč skupaspraviti kazališna grupa. Medjutim, volja i želja su postojale i pobijedile, tako da 2005. ljeta su Židanci ponovo vanstali na pozornicu s Weidingerovim kusićem «Čarli u kaosu». Ljeto 2006. je minulo s fenomenalnim ulogami Jakoba Kumarnovića i Joška Ravadića u igrokazu «Mornari, ahøj», a ljetodan kasnije je prikazan prvi moderniji kusić «SOS Izvanzemaljski». 2008. od manje pauze je služilo za počivanje, a 2009. zato more biti važno ljetu u povijesti židanskoga teatra jer onda su njevi glumci prvi put dostali

U Weidingerovoj „Operaciji” Ivan Pantoš, Marija Kralj i Zoltan Keresteš su briljirali

„Tri sveti kralji“ su zavridili burni aplauz.

poziv na kazališni festival u Hercegovac i pravoda su tamo stekli i nova prijateljstva. Od 2010. ljeta Jadranka Tot stoji na čelu društva, a skupno djelovanje je krenulo s dvimi skeči «Gumbice u mošnjici» i «Ljubomornost». Naredno ljeto u zgubitku prijatelja i pisca igrokazov, Joški Weidingeru su Židanci priredili spomen-priredbu sa skeči, tamburami i židanskom himnom, čiji autor je bio takaj gradišćanski pisac iz Frakanave. «Nevidljivi metulji», «Maskenbal», «Ženit, udavat, ča je to?» su bili naslovi kratkih kušćev toga teatarskoga otpodneva, a drugo ljeto duglja komedija «Miho se mora ženiti» je zabavljala publiku u koj je zadnji put nastupao zvanaredni glumac, slikar, Hrvat, pokojni Jakob Kumarnović. – Dragi Jakob! Nismo te zabili, svića društva i sada gori na tvojem grobu – je rekla moderatorica programa i prikdala spomen-štatuu njegovoj udovici, Agici. Pred trimi ljeti igrokaz u dvi čini «Nij' sve čemerno, što je hrvatsko» je predstavio žalosnu ten-

Čestitka bivših igrokazačev

denciju iz žitka naših familijov da sve već je zatajanja hrvatskih korijenov i zanemarivanja hrvatske riči. Ljeto 2014. «Koliko smo, to smo», lani šalno otpodne opet s kratkimi skeči, u sudjelivanju Židanskih bečarov, obećalo je garanciju za dobru zabavu. Za historijskim i medijskim pregledom ter s kratkimi produkcijami s puno veselja, svakomu glumcu, redateljicam i redatelju su prikdane spomen-plakete. Trimi su dobili «Oscar»: Jadranki Tot, kot najboljoj režiserki, Timei Horvat kot najboljoj fotografkinji, čije

slike o kazališnom društvu su predstavljene ovput u bogatoj izložbi, i Gaboru Čizmaziji kot najboljemu snimatelju su uručene simbolične zlatne figure. Zvana toga je mjesnoj Hrvatskoj samoupravi upućena zahvala za financijsku potporu, a posebno su se zahvalili domaćini za prijateljstvo Petrovišćanom i gostom iz Hercegovca. U drugom dijelu slavlja najprlje smo vidili fantastični trio Ivana Pantoša, Marije Kralj i Zoltana Keresteša u Weidingerovom komadu «Operacija», a u drugom skeču «Tri sveti kralji» nastupali su svi slavljeniki. Aplauz, smijanje i veseli komentari su zlamenovali da dvomisečna priprava glumcev nije bila zaman.

Jadranka Tot predaje spomen-plaketu Štefanu Dumoviću, osnivaču Igrokazačkoga društva

Dobro zavježbani komad Petrovišćanov s biciklinom je bio dodatak i pravi dar za židansku publiku i goste. Potom su pak slijedile čestitke i dari sa strane Hrvatske čitaonice iz Hercegovca, otkud je dan prlje dospila brojna delegacija, domaće farske općine, Hrvatske samouprave Kisega, Hrvatske samouprave Narde, Igrokazačkoga društva Petrovoga Sela i bivših igrokazačev Hrvatskoga Židana. U ime HDS-a je čestitao predsjednik Ivan Gugan: «Dragi igrokazači, hvala vam na vašem trudu, zalaganju i volji! Hvala vam, što ste nas tijekom ovih godina razveselili, obradovali. Hvala vam, što širite kulturu na ovim prostorima, što čuvate hrvatski jezik. Vidjevši i ove mlade naraštaje u ovom društvu, uvjeren sam da će biti još sličnih jubileja, za to vam želim puno uspjeha i volju u radu!»

Štefan Krizmanić kot domaći načelnik pak se je zahvalio da Hrvatski Židan more imati takove grupe ke znaju polipšati žitak sela. Službeni dio programa durao je skroz do večera, koji je pak nastavljen, vjerno težini slavlja, u odličnoj atmosferi, sa skupnom vičerom, mužikom i tortom i gratulacijami uz pune kupice.

Timea Horvat

HDS-ov predsjednik Ivan Gugan zahvalio je Društvu za mnogoljetno djelovanje

Santovo

Školsko natjecanje u kazivanju stihova

U okviru ovogodišnjih Dana hrvatskoga jezika u Santovu, koji su u suorganizaciji Hrvatske samouprave te Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma održani od 5. do 12. ožujka, 10. ožujka priređeno je školsko natjecanje u kazivanju stihova i proze na hrvatskome jeziku. Na natjecanju, koje je upriličeno u knjižnici mjesnog doma kulture, sudjelovalo je 35 ponajboljih učenika od 1. do 8. razreda. Svojom nazočnošću priredbu je uveličala generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga.

Nakon pozdravnih riječi ravnatelja Jose Šibalina, koji se ukratko osvrnuo na povijesnu Deklaraciju o položaju hrvatskoga jezika, ujedno zahvalio Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu na darovanim hrvatskim knjigama, slijedilo je natjecanje po kategorijama.

Prema vrednovanju ocjenjivačkog suda, u kojem su bile učiteljice nižih i nastavnice viših razreda, u kategoriji 1. – 2. razreda 1. mjesto osvojila je Sanja Baltin (2. r.) sa stihovima J. Č. Bandov: E baš hoću, 2. Noel L. Simon (1. r.) sa stihovima A. Gardaš: Snje-

škova bolest i 3. Mercedes Takač (1. r.) sa stihovima S. Femenić: Stonoga.

U kategoriji 3. – 4. razreda 1. mjesto osvojio je Zalán Aranyos (3. r.) sa stihovima M. Grbec: Bit ću dobar iz inata, 2. Gergő Sümegi (3. r.) sa stihovima J. Č. Bandov: E baš hoću i 3. Vivien Jakošević (3. r.) sa stihovima G. Vitez: Tužna muha.

U kategoriji 5. – 6. razreda 1. mjesto osvojila je Marina Galić (5. r.) sa stihovima N. Miličević: Zlatna grana, 2. Martin Zeleznak (5. r.) sa stihovima R. Zvrko: Nogomet u razredu i 3. Ana Prosenjak (6. r.) sa stihovima M. Jelić: Svi na prelo.

U kategoriji 7. – 8. razreda 1. mjesto

osvojio je Ilija Stipanov (8. r.) sa stihovima M. Jelić: U čast ikavici, 2. Milan Milanković (7. r.) sa stihovima M. D. Dravski: Rodbina i 3. Viktorija Skeledžija (7. r.) sa stihovima P. Kanižaj: Hrvatska domovina.

Svi su sudionici nagrađeni i pogošćeni, a najboljim kazivačima po kategorijama uručene su spomenice i hrvatske knjige koje je darovao generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu. Pobjednici narečenih kategorija Sanja Baltin, Zalán Aranyos, Marina Galić i Ilija Stipanov predstavljat će santovačku školu na državnom natjecanju u kazivanju stihova i proze na hrvatskom jeziku koje se priređuje u organizaciji Hrvatske državne samouprave.

Stipan Balatinac

Mohačka Osnovna škola „Széchenyi“

Četvrtu godinu zaredom ustrojeno natjecanje u lijepom čitanju

U ranim popodnevnim satima 11. ožujka, u Széchenyjevoj osnovnoj školi u Mohaču, održano je regionalno natjecanje u lijepom ili oglednom čitanju hrvatskih tekstova.

Podsjetimo kako je natjecanje u lijepom čitanju pokrenuto prije četiri godine na poticaj Hrvatske samouprave i Čitaonice mohačkih Šokaca, odnosno Stipe Filakovića i Đure Jakšića, a pod vodstvom učiteljice Anke Brozovac, koja je početkom ove godine otišla u mirovinu, kako bi na taj način pridonijeli njegovanju materinske hrvatske riječi, a sa željom da postane tradicijom.

Sudionike, učenike i njihove učiteljice svoje kolege te članove ocjenjivačkog suda, među njima posebno generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu Vesnu Haluga, predsjednicu Hrvatske samouprave grada Mohača Irenu Udvarac i predsjednika Šokačke čitaonice Đuru Jakšića, srdačno je pozdravila je ravnateljica Széchenyjeve škole, koja je uz ostalo izrazila zadovoljstvo da mogu biti domaćinom jedne ovako lijepe i tradicionalne priredbe. – Natjecanje u lijepom čitanju organiziramo četvrti put zaredom, kako bismo vam osigurali više mogućnosti za vježbanje narodnosnoga hrvatskog jezika te da biste mogli usporediti svoje poznavanje hrvatskoga jezika.

Nazočnima se obratila i generalna konzulica Vesna Haluga koja je uz ostalo istaknula da je ovo ne samo natjecanje nego i dobra prilika za druženje hrvatskih učenika.

Kako nam uz ostalo reče učiteljica hrvatskoga jezika Mirjana Bošnjak, ove se godine pozivu odazvalo šest škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika iz uže i šire regije, a sveukupno je prijavljeno 22 učenika od 3. do 6. razreda iz Šeljina, Starina, Lukovišća, Harkanja, Salante i Mohača. Prvi put ove je godine natjecanje održano u četirima kategorijama. Svi su učenici trebali naglas čitati poznate, a zatim nakon kratkih priprema i nepoznate tekstove.

Nakon kraćeg vrednovanja, slijedilo je svečano proglašenje rezultata. Tako je odlukom stručnog ocjenjivač-

kog suda, u kojem su bili Tomo Fűri, Lila Trubić i Zoltan Horvat, u kategoriji 3. razreda 1. mjesto osvojio Dorián Keil, 2. Andrija Frank, 3. Petar Mesaroš, u kategoriji 4. razreda, 1. mjesto osvojila je Natalija Dokić, 2. Zita Heirich, 3. Violetta Mária Kállay, u kategoriji 5. razreda 1. mjesto Zoltan Đurica, 2. Danijela Vertkovci, 3. Dorka Tapazdi, i u kategoriji 6. razreda: 1. mjesto Enikő Csetényi, 2. Sonja Varga i 3. Nikoleta Bíró. Posebnu nagradu Mohačke šokačke čitaonice dobio je Mohačanin Zoltan Đurica, učenik 5. razreda, komu je nagradu uručio predsjednik Đuro Jakšić.

Svi su sudionici nagrađeni skromnim darovima, a najbolji poklon-knjigama i spomenicama. Dodajmo da je priredba ostvarena s potporom Hrvatske samouprave grada Mohača i Mohačke šokačke čitaonice.

S. B.

Zadarski studenti u Pečuhu

S Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja Sveučilišta u Zadru, četrdesetak studenata sa svojim profesorima posjetili su sredinom ožujka na svome Studijskom putovanju Osijek, S.O.S. selo Ladimirovci i Pečuh. U ovome potonjem boravili su 18. ožujka. Sa studentima su bili i njihovi profesori Smiljana Zrilić, Teodora Vigato, Violeta Valjan Vukić... Na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, koji ostvaruje dugogodišnju suradnju sa spomenutim Odjelom, goste je primio voditelj Odsjeka dr. sc. Stjepan Blažetin. Uza što ih je upoznao sa ustrojem Odsjeka i brojem studenata te načinima studiranja, i sustavom studija,

Stjepan Blažetin govorio je i o Hrvatima u Mađarskoj te predstavio Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, čiji je ravnatelj, HDS-ovu ustanovu. U pratnji suradnice Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Magde Molnar Drinóczi gosti su posjetili uz ostalo još dvije HDS-ove ustanove: Hrvatski vrtić, osnovnu školu, gimnaziju i učenički dom Miroslava Krleža i Hrvatski klub Augusta Šenoae. Napomenimo kako Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja Sveučilišta u Zadru, već više od jednog desetljeća ostvaruje plodnu metodičku suradnju sa serdahelskom Narodnosnom osnovnom školom «Katarina Zrinski». U tome daju potporu i Seoska samouprava i serdahelska Hrvatska samouprava «Stipan Blažetin». Studenti Odsjela borave svake godine dva tjedna na praksi u serdahelskoj školi, a serdahelska djeca tjedan dana u školi hrvatskoga jezika i kulture u Zadru.

Virovitički gimnazijalci u Pečuhu i Budimpešti

U organizaciji Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, 21. ožujka 2016. u posjetu hrvatskoj zajednici bili su učenici virovitičke Katoličke klasične gimnazije.

Četrdesetak učenika i profesora u okviru posjeta Pečuhu i Budimpešti, na čelu s ravnateljem gimnazije Mariom Voronjeckim, posjetilo je Obrazovni centar Miroslav Krleža gdje ih je uime Hrvatske referature Pečuške biskupije dočekala te s poviješću Hrvata i Pečuške biskupije upoznala djelatnica Biskupije Milica Klaić Tarađija. Doravnateljica pečuške hrvatske škole Žuža Kečkeš goste je upoznala s obrazovnim sustavom u Mađarskoj te poviješću i sadašnjošću spomenutog Obrazovnog centra, a generalna konzulica Vesna Haluga s radom Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Učenici i profesori razgledali su Obrazovni centar te izrazili želju za uspostavom suradnje dviju gimnazija.

Trenutak za pjesmu

Moja mladost

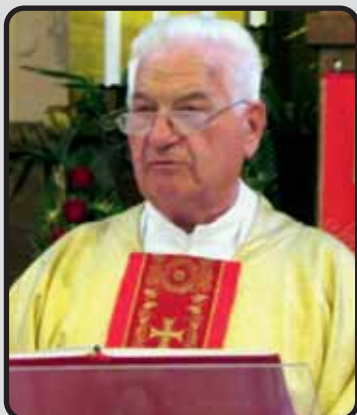
Rastao sam
U dane
Kad su cvijeće
U Hrvatskoj
Prodavali
Samo za grobove.

Matko Peić

U spomen

Blaž Horvat (1939. – 2016.)

Pomurski su Hrvati s tugom u srcu primili vijest da je mons. Blaž Horvat, svećenik Varaždinske biskupije, kanonik i rektor varaždinske katedrale, preminuo u 78. godini života. Mons. Blaž Horvat gotovo dvadeset godina skrbio je o našim pomurskim Hrvatima i pomogao da u njihovu vjerskom životu bude nazočan i hrvatski jezik. Od 1995. godine redovito je održavao hrvatske mise u Kaniži, a povremeno i u hrvatskim pomurskim naseljima, vodio je hrvatske križne puteve, hrvatska hodočašća u Komaru, redovito je pomagao hrvatskim zborovima pri učenju hrvatskih crkvenih pjesama, pri učenju hrvatskih molitava, više puta sudjelovao je u vjerskim kampovima mladih, gdje je ubrzo pronašao zajednički jezik s mladeži i širio kršćanstvo. Mons. Blaž Horvat svoje pomursko „stado“ nije napustio sve do zadnjega, sve dok je imao snage, još lani u došašću s njegovim posredstvom pomurski su Hrvati sudjelovali na misnome slavlju u zagrebačkoj katedrali. U društvu s vjernicima uvijek je bio blizak, imao je za njih strpljena i lijepu riječ, njegove propovijedi svjedočile su o istinskoj odanosti Bogu i Kristu. Sa svojom poniznošću, skromnošću i ljubavlju prema Bogu i ljudima imao je mjesto u srcima svih pomurskih vjernika. Na posljednji počinak 29. ožujka 2016. u varaždinske groblju, ispratili su ga mnogi pomurski vjernici obučeni u narodnu nošnju. Vjerujemo da je Bog mons. Blaža Horvata primio među svoje izabrane. Neka mu je pokoj vječni! Mons. Blaž Horvat, svećenik Varaždinske biskupije, kanonik i rektor varaždinske katedrale u miru, preminuo je u petak 25. ožujka u Svećeničkom domu Varaždinske biskupije nakon teške bolesti, okrijepljen svetim sakramentima, u 78. godini života i 52. godini svećeništva. Rođen je 31. siječnja 1939. g. u Donjoj Dubravi u Međimurju od oca Franje i majke Marije, rođ. Žinić. U rodnom selu pohađao je pučku školu, a 1957. g. maturirao u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu, te je iste godine započeo bogosloviju i Bogoslovski fakultet, s prekidom zbog vojske 1959. – 1961. Zaređen je za svećenika na Petrovo 1964. godine po rukama zagrebačkog nadbiskupa Franje Šepera. U svećeničkom poslanju djelovao je kao kapelan u Župi sv. Nikole biskupa u Varaždinu (1965. – 1966.), te kao župnik u Župi Belec do 1971., u Župi Sveti Juraj u Trnju do 1987., u Kotoripskoj župi do 2002. g. i u Župi sv. Nikole biskupa u Koprivnici do 2008. godine kada je imenovan rektorom varaždinske katedrale, te je na toj službi bio do 31. siječnja ove godine kada je umirovljen. Godine 1998. imenovan je kanonikom Zbornog kaptola Čazmansko-varaždinskog. Također je obnašao službe donjomeđimurskog dekana, voditelja pastorala obitelji u Varaždinskoj biskupiji te člana zbora savjetnika i biskupijskoga Prezbiterskog vijeća, a 1. veljače 2014. godine papa Franjo imenovao ga je kapelanom Njegove Svetosti. U svim župama, uz redovnu svećeničku službu, posebnu je pozornost posvećivao crkvenoj glazbi i liturgijske pjevanju te je i sam bio član crkvenih zborova.

PEČUH – Hrvatski klub Augusta Šenoae, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Zaklada Zornicanova i Pjevački zbor August Šenoa 5. travnja, s početkom u 18 sati u klupskim prostorijama organiziraju predstavljanje osječke udruge Šokačka grana. Na predstavljanju sudjeluju predsjednik udruge Šokačka grana Marko Josipović, počasna predsjednica Vera Erl i dopredsjednica Ana Muhar.

SIGET – Szigetvári Várbaráti Kör sprema niz prigodnih programa za Spomen-godinu Zrinskih – piše bama.hu. Baranjske tursko-mađarske veze čvršće su, stoga je suradnja između njih bolja, a prikupljanje više od tisuću knjiga iz lokalne povijesti ima važniju ulogu. Zbirka je stavljena u Gradsku knjižnicu, a nju ne traže samo domaći povjesničari, istraživači nego je redovito posjećuju i hrvatski i turski stručnjaci. Szigetvári Várbaráti Kör danas broji tristotinjak članova, a ove godine slavi svoju 55. obljetnicu. Zbirka je gotovo svake godine proširena nekim zanimljivim i vrijednim dokumentom. U posljednje vrijeme to je bila dvojezična studija o Zrinscima, koju su skupa izdali hrvatski stručnjaci, odnosno spomen-knjiga tiskana povodom narečene obljetnice; uredio ju je srednjoškolski nastavnik Imre Molnár.

BAJA – U organizaciji Plesnoga kruga „Šugavica“, na bajskom Dolnjaku nastavljaju se redovite plesničnice petkom i velike mjesečne plesničnice uza sudjelovanje priznatih koreografa i glazbenika. Tako će se 8. travnja održati mađarska plesničnica, a već po običaju, 21. svibnja priređuje se VII. rođendanska plesničnica u zatvorenome krugu. Ulaznice se mogu nabaviti na plesničnicama. Tom će prigodom okupljene zabavljati orkestar Kolo pod vodstvom Ladislava Halasa i harmonikaši Radovan Marić te Zoran Barić, a nastupit će i tukuljsko kulturno-umjetničko društvo. Niz plesničnica na otvorenom pod nazivom Ples naroda, 27. svibnja počinje sudjelovanjem članova Plesnoga kruga „Šugavica“ uz orkestar braće Barić.

Kozarkinja Kata Šajnović, udana Crnković

Sjajan budimpeštanski koncert EUphony orkestra

U velikoj dvorani Glazbene akademije „Ferenc Liszt“ početkom ožujka, pod umjetničkim vodstvom Mladena Tarbuka, nastupao je ansambl EUphony, čiji su glazbenici daroviti mladi studenti sedam muzičkih akademija šire regije.

Međunarodni projekt „EUphony orkestra“ pokrenut je 2011. godine na poticaj Muzičke akademije u Zagrebu i Akademije „Ferenc Liszt“ iz Budimpešte. Pet glazbenih akademija srednjoeuropske regije – Budimpešta, Beč, Ljubljana, Graz i Zagreb – te godine organiziralo je turneju studentskoga simfonijskog orkestra pod dirigentskim vodstvom Zoltána Kocsisa. Zemlja domaćin tada je bila Mađarska, dvije godine poslije Austrija, kada je povodom proslave 50. obljetnice postojanja Umjetničke akademije u Grazu, EUphony orkestar bio na turneji pod umjetničkim vodstvom Oswalda Sallabergera. Ove je godine zemlja domaćin toga međunarodnoga projekta Hrvatska, koja ovoga puta okuplja studente sedam muzičkih akademija iz šire regije. Nakon koncertne turneje u Zagrebu, Ljubljani i Grazu, budimpeštanskim je nastupom završen projekt „EUphony orkestar“. Studenti su ove godine, pod umjetničkim vodstvom Mladena Tarbuka, izveli skladbu „Sunčana polja“ Blagoja Bersa, „Koncertna fantazija“ op. 48 Dore Pejačević, „Život junaka“, op. 40 Richarda Straussa. Kao solist u Koncertnoj fantaziji za klavir i orkestar i široj publici predstavio se mladi pijanist Vedran Janjanin.

Sudeći po reakcijama i burnome pljesku budimpeštanske publike, prije bi se reklo da je riječ o koncertu ansambla EUfori, naime riječ je o dojmljivoj izvedbi i programu. Mladen Tarbuk, jedan od najsvestranijih umjetnika na hrvatskoj glazbenoj sceni, koncertne je skladbe složio poput perle, biserni niz okrunjen je draguljskom skladbom Richarda Straussa. Motivi djela skladno se dopunjavaju, čineći harmoničan jezik i neprestanu preobrazbu motiva.

Zablistao je patinasti sjaj kraja razdoblja Austro-Ugarske Monarhije, srednjoeuropska estetika toga doba. U glazbi hrvatskih skladatelja – Bersa, Pejačević – prisutni su i narodni motivi, pogotovo kod Berse, ali također i zvuk razdoblja. „Posebna je poveznica“ skladba Dore Pejačević, jer kako se i u pratećoj brošuri

koncerta navodi: „...kao i skladba Dore Pejačević, i Straussovo se djelo oslanja na Wagnerov harmonijski jezik, kao i tehniku povezivanja provodnim motivima...“ Također trebamo naglasiti da je Vedran Janjanin, solist na glasoviru, pokazao visoku razinu izvođačke sposobnosti pri djelu skladateljice Pejačević. Vrhunac večeri, dakako, bilo je Straussovo remek-djelo. Život junaka, za koje je dala poticaj Betthovenova Eroica, te i rođenje njegova sina. „Straussov glazbeni autoportret svojevrsan je ekvivalent (auto) portretima u onodobnu slikarstvu i fotografiji“ – piše u koncertnoj brošuri.

Nažalost, budimpeštanskim je nastupom završen koncertni niz EUphony orkestra, ali trebamo istaknuti da je mjesto toga sastava, tih djela svakako i na glazbenoj sceni glasovitih glazbenih festivala pojedinih država.

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA – Veleposlanik Republike Hrvatske Gordan Grlić Radman pribivao je predstavljajući knjige Rudolfa Balogha «A voltat nézni kegyelmesen» na Sveučilištu državne javne uprave u sklopu niza programa Godina Zrinskih. O knjizi su među ostalima govorili László Szörényi, ravnatelj Instituta za književnost Mađarske akademije, i János Hóvári, predsjednik Spomen-odbora «Nikola Zrinski» – Siget 1566.

BUDIMPEŠTA – U subotu, 9. travnja, u budimpeštanskom Domu običaja (Hagyományok háza), s početkom u 17 sati u okviru programa Almarium sudjeluje pečuški KUD Tanac. Voditelj je i urednik programa József Szávai. U programu sudjeluju još plesači, pjevači te svirači iz Baranje i Podravine.

BUDIMPEŠTA – Veleposlanik Republike Hrvatske Gordan Grlić Radman ima čast pozvati Vas, Vašu obitelj i prijatelje na Uskrsni koncert u nedjelju, 3. travnja 2016. u 18 sati u crkvi Rane sv. Franje (I. okrug, Fő u. 43). Nastupa sopranistica Nina Kobler, violončelist Krešimir Marmilić, na orguljama svira Milan Hibšer. Izvodit će se skladbe Antonija Vivaldija: Domine Deus, Dietricha Buxtehudea: Singet dem Herrn BuxWV 98, Josefa Gabriela Rheinbergera: Pastorale op. 150, Dore Pejačević: Ave Maria, Johanna Sebastiana Bacha: An Wasserflüssen Babylon (koral), An Wasserflüssen Babylon (koralni preludij), Milana Hibšera: An Wasserflüssen Babylon (improvizacija), Caesara Francka: Panis angelicus, J. S. Bacha / Ch. Gounoda: Ave Maria, Antonija Vivaldija: Nulla in mundo pax sincera. Ulaz je slobodan. Koncert je ostvaren u suradnji s Centrom za kulturu Novi Zagreb.

Ana Poljak-Šaller primila županijsku nagradu „Za manjine“

Željezožupanijska samouprava i Gradska samouprava Celldömölka ljetos, 15. marcijuša, utorak, skupa su održale svečevanje u čast Ugarske revolucije u gradskom Kulturnom centru. Za prigodnim kulturnim programom već od sedamdeset odlikovanih je moglo prikzeti županijsko priznanje za istaknuto djelovanje na različiti polji žitka. Med njimi je bila i naša Gradišćanka Ana Poljak-Šaller. Dugoljetna učiteljica hrvatskoga jezika u četarskoj osnovnoj školi i predsjednica HKD-a „Četarci“ na proslavu je došla ravno iz Rima, a nismo joj samo čestitali, nego smo ju i pitali, što čuti još polag utrudjenosti.

– Jako sam se presenetila kad sam dostala pismo od Samouprave Željezne županije, jer nisam računala na ovu nagradu. Veselim se da se cijeni moje djelo, ali zapravo što sam dosad djelala i što ću još napraviti, to ne djelam za nikakovo priznanje. Malo mi je teško danas, kad on človik s kim smo skupa djelali, ki je svenek polig mene stao i mene podupirao, danas već nije ovde, a sad bi se on najbolje veselio ovom odličju – je povidala u suza hižna družica ka je lani zgubila svojega muža Jošku, u teškom betegu. Na lanjskom Hrvatskom danu njevo marljivo djelovanje je priznato sa spomen-plaketom «Za društvo Gornjega Četara». Na državnom Danu Hrvatov Šallerovim je takaj uručena nagrada, a županijska spomen-plaketa «Za manjine» treća je u seriji priznanj, ka pak mora človika motivirati. – To je moja dužnost da dalje nas-

tavim sve ono, što smo s mužem začeli. Vrime teče, a ja ne smim sad sve ostaviti da se raspade, što nek budem mogla, to ću sve učiniti. Ova nagrada pravoda ide i njemu, jer ako se on ne bi bio s takovim elanom i srcem zalagao u našem selu i društvu za hrvatstvo, i ja se ne bi bila priključila folkloru, niti pripravljanju DVD-ploče o branju rozmarina. Dica me u ovom poslu podupiru, a za moju dušu i srce isto tako je potribno da nastavim što smo skupa začeli – je rekla jedina Hrvatica med dobitnici županijskih priznanj na ovoljetnom svečevanju.

Tiho

Korizma i svečevanje revolucije

Odličje „Za Kemlju“ pripada KUD-u „Konoplje“

Marcijuš nam je jako bogat va programi u našem selu. Sada u korizmi smo imali križni put u Hrvatskoj Kemlji. Svaki petak su došli k nam Ugri i Nimci. Farnik je razdililo čitanja na svaku štaciju na ugarskom, nimškom i hrvatskom jeziku. Prvi petak je čitao pri štacija Marko Mogyorósi, naš farnik, na ugarskom jeziku. Drugi petak su čitala dica, ka ćeju se ovo ljetu fermati. Treti put su bila dica, ka budu prvopričesnici. Zatim su došli Nimci na nimškom jeziku, a zadnji smo bili mi, Hrvati. Na Veliki petak čitaju crikvene članke. I kod nas će biti ljetos „Boga iskanje“, ov običaj je donesao najzad Franci Nemet.

Na 15. marcijuša smo imali lip dan. Pri spomeniku Ugarske revolucije smo imali kratak program. Onde se je u riči na junačku borbu spomenula načelnica sela Gizela Eller, a ugarski jačkarni zbor je pjevao voščanske jačke. Svako ljetu ov večer imamo u Kulturnom domu program, kad pokažu naše grupe sve, ča su se ovo ljetu naučile. Ovput je nastupio jačkarni zbor Mali Dunaj i KUD Konoplje. U domu je bila izložba na spominak revolucije 1848./49, jer onda je bila borba i kod nas. Vidili smo sve, ča su u Hrvatskoj Kemlji našli: kugle, pukše itd.

Najlipši momenat je ovoga dana, kad načelnica predaje od-

KUD „Konoplje“ s Gizelom Eller, načelnicom sela Kemlje

ličje „Za Kemlju“. Ovo ljetu su dvimi dobili to priznanje: predsjednica nimške samouprave i KUD Konoplje. KUD Konoplje je naša najveća folklorna grupa. Čuda ljet tancaju skupa. Sve već članov imaju. Franci Nemet od svega srca uči tance. Ponovi stare običaje, piše kratke nastupe. To se nauču člani Konoplja i nastupaju. Imaju svenek velike uspjehe. Naše tančoše poznaju jur i u Slovačkoj, Hrvatskoj, Austriji i Italiji. U Juliji će otputovati u Pleternicu na ta-mošnji folklorni festival.

Marija Nović-Štipković

Hrvatska kulturna večer u Šeljenu

U organizaciji gradske Hrvatske samouprave, u petak, 4. ožujka, u šeljinskom domu kulture priredena je hrvatska kulturna večer. Gost je večeri bio voditelj Znanstvenog zavoda dr. sc. Stjepan Blažetin.

Stjepan Blažetin

Hrvatska samouprava grada Šeljina već je treći put priredila Hrvatsku književno-kulturnu večer uz gostovanje voditelja Znanstvenog zavoda dr. sc. Stjepana Blažetina. Tema je večeri bila Hrvati u Mađarskoj. Zahvaljujući tome i oni su saznali detaljnije o svome narodu, svojoj regiji koji do tada nisu bili svjesni svih podataka. Profesor Blažetin ponajprije je govorio koliko nas ima ovdje u Mađarskoj, gdje živimo u najvećem broju. Tako su svi mogli doznati da, prema različitim

statističkim procjenama, danas u Mađarskoj živi pedesetak tisuća Hrvata, i to u Baranji i Podravini, Bačkoj, Gradišću, Zali te u okolici Budimpešte. Hrvati u Mađarskoj već dugih stoljeća obogaćuju ne samo svoju nego i mađarsku kulturu svojom glazbom, plesom, jezikom. Budući da se Šeljina nalazi u Podravini, predavač je uvijek istaknuo to područje, što je publika iznimno cijnila. Govorio je i o raznim ustanovama koje podupiru hrvatsko društvo i sudjeluju u raznim priredbama, događajima koje su za nas stvorene. Kao i o glasilima, medijima koji nam daju sve informacije, koji su nužni za naše postojanje jer bez informacija znatno je teže čuvati sve ono što je naše. Potanko je razmatrao da Hrvatska državna samouprava i Savez Hrvata u Mađarskoj zajednički izdaju tjednik Hrvatski glasnik, a HDS izdaje još i Hrvatski kalendar. Godine 1999. utemeljena je Croatica, neprofitno poduzeće za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost, a 2005. godine utemeljen je internetski Radio Croatica. U Pečuhu djeluje Hrvatsko uredništvo Mađarskog radija, a i Hrvatsko uredništvo Mađarske televizije, tako gledatelji mogu svake srijede gledati Hrvatsku kroniku. Naveo je i sve novine, časopise koji su nekada postojali ili ih danas izdaju u manjem-većem broju. Istaknuo je i važnost obrazovanja na hrvatskom jeziku, i nabrojio ustanove u kojima ima mogućnosti za to, tako je navedeno i to da u Mađarskoj djeluje tri hrvatska vrtića, i to u Pečuhu, Budimpešti i Santovu, te 30-ak hrvatskih skupina u mađarskim vrtićima u sedam županija. Imamo tri hrvatske osnovne škole: u Pečuhu, Budimpešti i Santovu, četiri dvojezične osnovne škole: u Martincima, Petrovom Selu, Bizonji i Koljnofu, dvije hrvatske gimnazije: u Pečuhu i Budimpešti, a u 40-ak škola u Mađarskoj ima mogućnosti učenja hrvatskoga jezika kao predmeta.

Bila je to jako uspješna večer, slušateljstvo je bilo oduševljeno novim spoznajama. Nakon predavanja nitko nije žurio kući, gotovo su svi ostali poradi druženja uz ukusne kolače i piće.

Luca Gažić

Brojna znatiželjna publika

Iz života martinačke škole

Uz redovitu nastavu, učenici i djelatnici martinačke Dvojezične škole brinu se o nizu programa i projekata. Tako su se prigodnim programom, recitacijom i plesom prisjetili revolucije 15. ožujka 1848. Naime, toga dana u Pešti je izbila revolucija koja je, osim općih značajka europskih ustanaka protiv feudalaca, imala ponajprije značaj mađarske borbe za samostalnost. Vođa je borbe bio Lajos Kossuth, a revoluciju je predvodila skupina studenata, na čelu sa Sándorom Petőfijem. Zahtijevali su od Beča veće ovlasti sabora. Lajos Kossuth postavljen je za guvernera, a za predsjednika Lajos Batthyányi.

Sada se u školi ostvaruje projekt pod nazivom Penz7, tako da su učenici i djelatnici škole od 7. do 11.

ožujka djelatno ostvarivali projekt sa po tri sata u 3. – 4., 5. – 6. i 7. – 8. razredu. Projekt se ostvaruje drugu godinu zaredom uza sudjelovanje tridesetak zemalja pod nazivom European Money Week. Cilj je projekta skretanje pozornosti učenika na svjesno korištenje novca. Predavanjima stručnjaka koji objašnjavaju kako se to primjenjuje u svakodnevnici, te upoznavanjem s osnovama financija i gospodarstva, a sve poradi razvoja svjesnog korištenja financijskih izvora.

Mala stranica

Međunarodni dan dječje knjige – Čitanje je zdravo

Međunarodni dan dječje knjige obilježava se na rođendan velikoga danskog pisca bajka – Hansa Christiana Andersena. Uoči toga dana preporučujemo vam nekoliko knjiga iz hrvatske dječje književnosti. Ne zaboravite! **Čitanje je zdravo**, razvija mozak, a i fizičko zdravlje, jer sprečava starenje i bolesti mozga. Priče imaju početak, sredinu i kraj, a to je ustroj koji **potiče naš mozak da misli u nizu, povezuje uzroke**, posljedice i značenja, kažu znanstvenici. **Čitanje obogaćuje**, povećava razumijevanje drugih kultura i **pomaže naučiti suosjećati**. Čitanje ublažava osjećaj usamljenosti, **pomaže da se smirimo**, riješimo stresa.

KNJIGE ZA RAZONODU

Sanja Pilić: Hoću biti posebna

Roman „Hoću li biti posebna” priča je o neobičnoj djevojčici Klaudiji koja nije zadovoljna mnogim stvarima u svome životu i koja želi biti drukčija, jedinstvena, posebna. No nekoliko će joj događaja u njezinu životu pokazati da je upravo ona ta koja je drukčija, jedinstvena i posebna te da se sve mogućnosti koje stoje pred njom kriju u njoj samoj.

Sonja Smolec: Halo, Zemlja zove Snježanu!

Skupina osnovnoškolaca, koji se uglavnom međusobno ne poznaju, otputuje preko ljeta na more u jedan od kampova na sjevernom Jadranu. Njihov je boravak prepun događaja i pustolovina. Zabavljaju se, kupaju, plešu i ve-sele daleko od očiju roditelja. Na njih paze tek od njih nešto stariji student Hrvoje i studentica Ljubica. Djevojčice i dječaci osjećaju uzajamnu privlačnost. Rađaju se prve simpatije i ljubavi. No sve nije uvijek jednostavno. Na povratku počinju više cijeniti ono što za njih čine njihovi roditelji i učitelji. Što je izazvalo ovu promjenu?

Silvija Šesto: Bum Tomica

«Bum Tomica» dio je serijala za djecu, koji govori o odrastanju troje djece u uvjetima hrvatske svakodnevice. Glavni lik Bum Tomica, «srednji» dječak u obitelji, prepričava razne događaje iz svoje obitelji, škole, susjedstva... Događaji koji se kadšto doimaju kao teški i nepremostivi problemi, s pripovjedačeve udaljenosti često ispadaju smiješni i zapravo nedostojni da se zbog njih živciramo. Česti je uzrok zapleta i motor radnje većine priča najmlađi brat Darko zvan Piksi, a uza stariju sestru Onči to troje djece glavni su likovi serijala. Razlika u godinama glavnih likova također je uzrok brojnih zavrzlama.

Borna Lulić: Povratak vitezova

Kako se može postati vitezom u 21. stoljeću? Dječak Artur to bi silno želio, ali mu treba pomoć, s obzirom na to da su viteška vremena davno prošla. Srećom, pomoć stiže, i to u liku vještog čarobnjaka Merlina koji će ga provesti uskom i vrludavom stazom viteških izazova što u nizu uzbudljivih doživljaja donose važne životne pouke.

Regija Mura priprema se na EU projekte

Europska grupacija za teritorijalnu suradnju Regija Mura, čiji su članovi sva hrvatska pomurska naselja, te šest općina iz Međimurja, održala je svoju skupštinu 17. ožujka u Serdahelu. Prihvaćeno je izvješće o radu u proteklome razdoblju, financijsko izvješće za 2015., proračun za 2016. godinu, donesena je odluka o molbama za primanje novih članova, raspravljalo se o Razvojnoj strategiji Regije Mura odnosno o mogućnostima prijave prekograničnih projekata.

Europska grupacija teritorijalne suradnje Regija Mura utemeljena je lani u svibnju. Ciljevi su Grupacije jačanje gospodarske, socijalne i druge suradnje provedbom projekata i programa suradnje koje sufinancira Europski fond za regionalni razvoj. Na drugoj skupštini EGTS-a Regije Mura predsjednik Mario Moharić sažeo je aktivnosti organizacije tijekom godinu dana. Grupacija je na prvoj skupštini povjerila izradbu Strateškog plana EGTS-a Regije Mura Srednjoeuropskoj službi za prekogranične inicijative koja će biti dovršena do kraja ožujka. Radi izradbe provedene su ankete na tom području te je zatražena daljnja pomoć od predsta-

Načelnici pojedinih naselja

vnika općina da svoje krajnje prijedloge iznesu kako bi se oni uvrstili u strategiju. Članovi organizacije sastali su se i usuglašavali s Udrugom Zeleno srce Zale i s Lokalnom akcijskom grupom Mura – Drava o projektnim planovima u svezi s prekograničnim programima HUHR Interreg, sudjelovali su u Harkanju na konferenciji u svezi s određivanjem hrvatsko-mađarskih graničnih prijelaza. Na toj konferenciji predloženo je deset graničnih prijelaza za izgradnju, među njima su i granični prijelazi Tiloš – Legrad, most za bicikliste i pješake i prijelaz Kerestur – Kotoriba, most za cestovni promet. Prema informacijama predstavnika Srednjoeuropske službe, predviđa se da se prethodni most izgradi do 2020. g. Nažalost, za potonji most zasada nisu pronađena sredstva. Mnogi su članovi bili nezadovoljni zbog tih informacija, naime govori se o razvoju područja, razvijanju prekograničnoga gospodarstva itd., a ako nema mogućnosti za prijelaz, prekogranična cestovna povezanost bi bila ključ za razvijanje tog područja, upravo most kod Kotoribe i Kerestura. Dogovoreno je da će važnost tog mosta posebno istaknuti u strateškome planu, te da će svi članovi na svojim razinama lobirati za to, odnosno opet će se obratiti objema vladama da potpišu ugovor o namjeri izgradnje mosta. Netko je od članova podijelio informaciju da po njegovu saznanju obje su vlade voljne za to, pa će za nekoliko mjeseci biti i potpisan taj ugovor.

Stjepan Tišler, supredsjednik u financijskom izvješću, naglasio je da organizacija prihode zasada ima samo od članarine iz čega je financirana i izradba strategije, međutim nadaju se da će ove godine moći prijaviti natječaje za djelovanje odnosno i za razne europske projekte. Na sjednicu je stigao i Tvrtko Čelan, program-

Predsjednik (slijeva prvi) pozdravlja članove EGTS-a.

ski i komunikacijski menadžer Zajedničkog tajništva Interreg V – A Programa suradnje Mađarska – Hrvatska sa sjedištem u Budimpešti, a s poveznicom u Čakovcu. On je potanko objasnio sadržaj prvog poziva Interreg programa, načine, tematike prijave projekta i ponudio pomoć za konzultaciju. Postavljena su razna pitanja za neke konkretne projekte, razmišlja se o projektu razvoja turizma. Na kraju skupštine prihvaćena je molba primanja novih članova EGTS-a, a to su Općina Orehovica, Kerek (Bazakerttye) i grad Letinja. Predsjednik je zamolio nove članove da što prije ishode suglasnosti svoje države.

beta

SERDAHEL – Osnovna škola Katarine Zrinski izvješćuje roditelje koji žele upisati svoju djecu u tu ustanovu za 2016./2017. školsku godinu, mogu to učiniti 14. i 15. travnja 2016. od 8 do 19 sati. Roditelji u školu trebaju ponijeti isprave kojim posvjedoče identitet, odnosno djetetov stalni boravak, isprave roditelja, odnosno potvrdu o zrelosti djeteta za upis u osnovnu školu.

KERESTUR – Osnovna škola Nikole Zrinskog izvješćuje roditelje koji žele upisati svoju djecu u tu ustanovu za 2016./2017. školsku godinu, mogu to učiniti 14. i 15. travnja 2016. od 8 do 19 sati. Roditelji u školu trebaju ponijeti isprave kojim posvjedoče identitet, odnosno djetetov stalni boravak, isprave roditelja, odnosno potvrdu o zrelosti djeteta za upis u osnovnu školu.

2016. február 17.

Baranya Alapfokú Művészeti Iskola

SAJTÓKÖZLEMÉNY INNOVÁCIÓVAL A GYERMEKEKÉRT

A Társadalmi Megújulás Operatív Program keretében meghirdetett „Innovatív iskolák fejlesztése” tárgyú felhívás alapján a Baranya Alapfokú Művészeti Iskolának az „Innovációval a gyermekekért” című, TÁMOP-3.1.4. C-14-2015-0690 azonosító számú pályázatát 11.373.440 Ft vissza nem térítendő támogatásban részesítette.

A projekt támogatása során, olyan programelemek valósultak meg, amelyek elősegítették a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását, az egészséges életmódra való nevelést, és az informatikai ismeretek fejlesztését. A pályázat alapvető célja, hogy elősegítse diákjaink személyiségfejlődését, környezeti nevelését, egészségfejlesztését, valamint az oktatás színvonalának folyamatos emelkedését.

A projekt során megvalósult programelemek:

1. A nyár folyamán 1 alkalommal 7 napos tábor került megvalósításra 30 fővel Sikondafürdőn. A táborban a résztvevő néptáncos gyerekek gazdag programokon vettek részt (akadályversenyek, sport és ügyességi vetélkedők, népi sportjátékok, kötélpálya). Minden este élőzenés táncház várta a résztvevőket. Ellátogattak az orfűi élményfürdőbe, és lovas tanyára, az abaligeti cseppkőbarlangba.
2. Két pedagógus 30 órás továbbképzésen vett részt, melyet sikeresen elvégeztek.
3. Októberben egészségnapot szerveztünk az iskola magyarmecskai telephelyén 70 fő részvételével. A megvalósult programok: Védd a veséd! – interaktív egészségügyi előadás. Barátság, szerelem, intimitás – csoportfoglalkozások VAGY Az internetfüggőség veszélyei – előadás. Íjászat, ügyességi sorversenyek és játékok. Biorezonanciás allergológiai vizsgálat, táplálkozási tanácsadás. Természet és egészség – természetgyógyász előadás az egészséges életmódról, táplálkozásról. Egészséges ételek készítése és kóstoltatása – dietetikus és gyerekek közös gyakorlati foglalkozása.
4. Októberben 2 alkalommal sportnap került megrendezésre 15-15 fő részvételével. A tanulók ellátogattak a patcai Katica tanyára, a pécsi Mecsextrém parkba, illetve a szigetvári fürdőbe.
5. Szintén októberben 4 alkalommal, 10-10 fővel informatikai oktatás került megszervezésre az intézmény telephelyein (Magyarmecske, Lakócsa, Drávasztára) „Digitális tartalmak fejlesztése” témakörben.

A támogatott tevékenységek során a tanulók kötetlenebb keretek között, jó hangulatban tudtak új ismereteket szerezni, közösséget építeni. A sportnapok és a sporttáborban való részvétel lehetőséget nyújtott számukra újabb és újabb sportágak, sporteszközök megismerésére játékos formában, emellett megmutathatták a bennük rejlő tehetséget is.

A pedagógusoknak nyújtott kiegészítő képzések biztosították a saját egyéni képességeiket fejlesztését.

Tovább információ kérhető:

Rónai Balázs
baranyaami@gmail.com

Projekt

„Innovációval a gyermekekért”

U okviru Operativnog programa društvene obnove najavljen je natječaj „Razvoj inovativnih škola” u kojem za Školu primijenjene umjetnosti „Baranya” u okviru natječaja „Inovacija za djecu” TÁMOP 3.1.4. C 14-2015-0690, primljeno je 11 373 440 forinta nepovratne potpore.

U projektu je prvenstveni cilj bio pomagati djeci koji žive u nepovoljnom položaju, pružiti pomoć da što prije mogu nadoknaditi znanje što im zbog raznih razloga nedostaje, a cilj je i odgoj na zdravi način života i razvoj informatičkih vještina. U projektu su doveli mnoge nove programe koji pomažu u odgoju spomenute djece. Tijekom ljeta za 30 mladih organiziran jekamp u Sikondafürdőu gdje djeca mogu provesti tjedan dana. U taboru su bili plesači narodnih plesova, koji su mogli sudjelovati u bogatim programima. Svaka se večer završila plesničicom, gdje su se svi sudionici mogli upoznati s kulturom raznih naroda te uživati u glazbi i društvu. Posjetili su bazen u Orfűu, pogledali farmu konja i špilju stalaktita u Abaligetu.

U listopadu je upriličen Dan zdravlja, koji je organiziran u prostorijama škole u Mečki (Magyarmecske) sa 70 sudionika. Održan je i Dan športa, lani 2. listopada, s 30 sudionika. U takvim programima djeca mogu naučiti kako treba zdravo živjeti, a ujedno cijeli dan ih čeka beskrajna zabava. Tjelesna aktivnost kao prvobitan izbor za zdraviji život u budućnosti, i sadašnjih i budućih naraštaja, zadatak je cijeloga društva, stoga ni iz ovoga projekta nije mogla izostati. U okviru programa posjetili su i Bubamarinu farmu i Mecsextrém park u Pečuhu koji će im ostati u trajnom sjećanju. Također u listopadu, priređen je razvoj informatičkih vještina u prostorijama ustanove naselja Mečke, Lukovišća i Starina, a tema je bila razvoj digitalnih sadržaja. Tijekom aktivnosti, učenici su mogli steći nova znanja u dobrom raspoloženju i društvu, izgraditi novo prijateljstvo i pripadati novoj zajednici. Sudjelovanje na Danu športa bila je odlična prilika za upoznavanje više športova, športskih oprema, a mogli su pokazati i svoju nadarenost.

PETROVO SELO – Drugoga vikenda u aprilu, po drugi put nastupa u Gradišću dubrovački Folklorni ansambl Lindo, koji je utemeljen 1965. ljeta i odonda s velikim uspjehom predstavlja tradiciju i kulturu svojega grada, a i cijele Hrvatske. Ansambl ima sve skupa tristo članov i 9. aprila, u subotu, početo od 20 uri nastupa u KUGi u Velikom Borištofu, a drugi dan ga pelja put u Petrovo Selo. Veliki folklorni spektakl čeka Petrovišćane u Kulturnom domu 10. aprila, u nedilju otpodne od 15 uri.

Sjednica Narodnosnog odbora

Sjednica Narodnosnog odbora mađarskog Parlamenta održana je 22. ožujka s ovim temama dnevnoga reda:

1. Obavijest Vladina ureda glavnoga grada o praktičnim iskustvima stečenim tijekom nadzora zakonitosti djelovanja narodnosnih samouprava. Pozvani predavač: István György, povjerenik Vladina ureda glavnoga grada.
2. Obavijest o djelovanju ustanove počasnog konzula i njezina povezanost s narodnostima. Predavač: dr. György Suha, povjerenik ministra vanjskih i vanjskih gospodarskih poslova za odnose s počasnim konzularnim službenicima.
3. Rasprava o prijedlogu izmjene Zakona CXIX iz 2011. godine o javnim službenicima prema prijedlogu glasnogovornika srpske narodnosti Ljubomira Aleksova, ukrajinske glasnogovornice Jaroslave Harćanji i bugarske narodnosti Siemona Varge.
4. Razno.

Državno natjecanje u kazivanju proze i poezije na hrvatskom jeziku

Hrvatska državna samouprava organizira Državno natjecanje u kazivanju proze i poezije na hrvatskom jeziku. Natjecanje će se održati 6. travnja (srijeda) 2016. godine, s početkom u 11 sati u HOŠIG-u (1144 Budimpešta, Kántorné sétány 1 – 3). Zahtjev je sudjelovanja interpretiranje djela iz književne baštine Hrvata u Mađarskoj ili iz sveopće hrvatske književne baštine, a učenici će se natjecati u tri kategorije: škole s predmetnom nastavom, dvojezične škole i srednjoškolic.

ŠIKLOŠ – U organizaciji Hrvatske samouprave grada Šikloša, održan je, po drugi put, besplatan tečaj hrvatskoga jezika. Tečaj je ostvaren u sklopu projekta tzv. jezičnog oživljavanja, koji želi omogućiti svim zainteresiranima upoznavanje i učenje hrvatskoga jezika. Tromjesečni je tečaj završen 1. ožujka 2016. godine i pohađalo ga je 18 polaznika od kojih su svi uspješno udovoljili zadanim mjerilima, a većina ih se odlučila i za nastavak učenja. Za financijska sredstva dobivena preko natječaja zahvaljujemo Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Peču.

Svjetsko čudo Međugorje i Dubrovnik

Eržebetvaroška Hrvatska samouprava organizira trodnevni izlet u Međugorje. Prema predviđenome planu polazak je u četvrtak, 21. travnja 2016., u kasnim večernjim satima, iz parkirališta budimpeštanske Hrvatske škole (XIV. okrug, Kántorné sétány 1 – 3). Putovanje po noći, potom posjet Mostaru i Sarajevu, stizanje u Međugorje. Zauzimanje smještaja, slobodni program i dolazak u Međugorje. Dana 23. travnja cjelodnevni boravak u Dubrovniku (o objedu se svatko treba sam pobrinuti). Sutradan, nakon doručka izlet kod Kravice (slap). Cijena je putovanja 20 tisuća forinti po osobi (putni troškovi, smještaj i polupansion). Rok je prijave na putovanje 4. travnja 2016., uplata u jednom iznosu.

Podrobnije informacije kod Katice Benčik na: 06 30 200 3919.

SEMELJ – Tamošnja Seoska i Hrvatska samouprava priređuju redovito natjecanje vinara iz Semelja i okolice. Proglašenje rezultata natjecanja bit će 8. travnja, s početkom u 18 sati mjesnom domu kulture. Uz izvrsnu večeru, za glazbu će se pobrinuti Orkestar «Ivo Grišnik i prijatelji».

MOHAČ – U Omladinskome središtu 9. travnja, s početkom u 19 sati priređuje se Njemačko-hrvatski bal. Okupljene će zabavljati orkestri Unterrock i Juice team. U prigodnome kulturnom programu nastupa KUD «Mohač». Ulaznice u pretprodaji po cijeni od 2000 Ft (tel.: 20/288-9944 Hahnerné Feth Gabriella, 20/851-3425 Stipan Filaković).

MOHAČ – U Domu «Dunav» 9. travnja priređuje se dobrotvorni koncert čiji će prihod biti namijenjen za kupnju glazbala Mohačke tamburaške škole. Na koncertu će nastupiti pečuško plesno društvo gluhoonijemih, pjevačice Éva Menyhárt i Erzsébet Kovács, te orkestri Józsefa Kovácsa Versendija, nadalje «Poklade», «Dunavkinje», «Bisernica», «Mladi tamburaši» i polaznici tamburaške škole Mohačke šokačke čitaonice. Goste će zabavljati «Sziget Band». Ulaznice i obavijest na telefonu: 06-70/886-1947.

SLATINA – Dana 16. ožujka u tamošnjoj maloj vijećnici gradonačelnik Ivan Roštaš održao je radni sastanak s gradonačelnikom grada Csurgóa Jánosom Füstösem. Tema je radnog sastanka bila suradnja na budućim prekograničnim projektima između prijateljskih gradova. Sastanku su pribivali i projektni partneri uspješnoga prekograničnog projekta ART CBC Slatina – Csurgó – Voćin – Virovitica. Glavna je riječ na radnom sastanku bila o projektu ART CBC 2 na kojemu će nositelj projekta biti slatinsko Pučko otvoreno učilište, a partneri će biti grad Csurgó, Turistička zajednica grada Slatine i slatinska Gradska razvojna agencija, uz pomoć Grada Slatine i Razvojne agencije VPŽ Vidra. Na sastanku su dogovorene osnovne aktivnosti projekta koje uključuju organiziranje kazališnih festivala u Csurgóu i u Slatini (Slatinska mala scena), kazališne radionice, Csusa festival, filmski festival, piknik kino i druge aktivnosti. Projekt ART CBC 2 prijavit će se na natječaj prekogranične suradnje Interreg V-A Mađarska – Hrvatska, a planirana je vrijednost projekta do 400 tisuća eura.